

Actualiteiten milieurecht

Anna Collignon en Valérie van 't Lam

2 oktober 2014

Inhoudsopgave

1. Actualiteiten Europese regelgeving
2. Actualiteiten Nederlandse regelgeving
3. Actualiteiten Jurisprudentie: de (voorbereidings)procedure
4. Actualiteiten Jurisprudentie: de omgevingsvergunning voor milieu
5. Actualiteiten Jurisprudentie: bestuursrechtelijke handhaving

1. Actualiteiten Europese regelgeving

- **Wijziging project-MER richtlijn 2014/52/EU**, inwerkingtreding 15 mei 2014, omzettingstermijn tot 15 mei 2017. Wijzigingen o.a.
 - Het benoemen van **nieuwe factoren**, waarmee in het beoordeling van de effecten van een project rekening moet worden gehouden, zoals de **biodiversiteit**, **klimaatverandering** en **natuur-** dan wel **door de mens veroorzaakte rampen**;
 - Het formuleren van **inhoudelijke eisen aan** een besluit over het al dan niet uitvoeren van een milieueffectrapportage bij een project (de zogenaamde “**m.e.r.-beoordeling**”);
 - De verplichting voor het bevoegd gezag om een **advies over de reikwijdte en het detailleringsniveau** te geven voorafgaand aan het opstellen van een project-MER;
 - Een **verplichting om alternatieven** voor het beoogde project te onderzoeken en de effecten van deze alternatieven af te zetten tegen de referentiesituatie;
 - Een **verplichte coördinatie** bij samenloop van de plichten tot het opstellen van (i) een project-MER en (ii) een milieueffectrapport voor een plan of programma (“**plan-MER**”);
 - Een uiteenzetting van hetgeen een **vergunning** moet vermelden over het bijhorende project-MER, waaronder de wijze waarop aanzienlijke nadelige gevolgen voor het milieu worden vermeden dan wel beperkt;
 - De verplichting om **monitoringsmaatregelen** op te nemen indien het project aanzienlijke nadelige milieueffecten heeft.

- **NB: nieuw recht van toepassing** indien project m.e.r. nog niet is afgerond op het moment van implementatie.

1. Actualiteiten Europese regelgeving

- **Richtlijn industriële emissies (RIE) 2010/75/EU**, per 1 januari 2013 omgezet in NL
 - Vervallen BEES A per 1 januari 2016.
 - Herzieningen BREF's met BBT-conclusies gestart (o.a. BREF LCP, BREF Afvalverbranding, BREF Afvalverwerking, BREF Raffinaderijen).

- **Commissievoorstel voor een Richtlijn inzake de beperking van de emissies van bepaalde verontreinigde stoffen in de lucht door middelgrote stookinstallaties**, 2013/0442, 18 december 2013, onderdeel van The Clean Air Policy Package
 - Tot nu toe geen EU-regelgeving voor middelgrote stookinstallaties.
 - Voorstel ziet op:
 - Stookinstallaties 1-50 MW;
 - Verschil tussen installaties <5 MW en > 5 MW;
 - Verschil tussen bestaande en nieuwe installaties;
 - Emissie-eisen voor SO₂, NO_x en stof;
 - Implementatietermijn 1,5 jaar.

2. Actualiteiten Nederlandse regelgeving

- Nieuw artikel **2.23a Wm** per 1 juli 2014: **Commissie m.e.r. brengt kosten in rekening voor adviezen.**
 - Standaardtarief € 44.000,- voor advies reikwijdte en detailniveau en toetsingsadvies. Afwijkingen mogelijk.

- **Vvgb voormalig provinciale inrichtingen** per 1 januari 2014 vervallen
 - Let op eventuele uitbreiding reikwijdte IPPC-installaties door RIE.
 - Alle Omgevingsdiensten (RUD's) operationeel.

- **Wetsvoorstel vergunningverlening, toezicht en handhaving in de Wabo (VTH)**, ingediend februari 2014
 - Paragraaf 5.2 Wabo vervalt, nieuw hoofdstuk 5a.
 - Bevat grondslag om bij amvb regels te kunnen stellen over onder meer:
 - Samenwerking, onderlinge afstemming en prioriteitstelling;
 - Kwaliteit van uitvoering van VTH-taken;
 - Specifieke regels voor BRZO-RUD's;
 - Uitvoering van het basistakenpakket op regionaal niveau;
 - Gegevensuitwisseling.

 - Behandeling in Tweede Kamer uitgesteld in afwachting van **VNG-rapport commissie Wolfsen**.
 - **11 september 2014**: rapport commissie Wolfsen 'VTH: Vertrouwen, Tempo en Helderheid'.
 - Aanbevelingen o.a.
 - Maak provincie (GS) bevoegd gezag voor alle BRZO-bedrijven;
 - Beperkt verplichtingen tot BRZO-bedrijven;
 - Kwaliteitseisen nu niet in VTH-wet vastleggen.

2. Actualiteiten Nederlandse regelgeving

- **4e tranche Activiteitenbesluit milieubeheer**
 - Weer **meer vergunningplichtige activiteiten onder het Activiteitenbesluit**. De omgevingsvergunning milieu vervalt in beginsel voor:
 - Ziekenhuizen;
 - Gieterijen;
 - Defensie-inrichtingen;
 - Hondenkennels, volières en dierentuinen;
 - Asbestverwijderingsbedrijven;
 - Producenten van petfood.
 - **Integratie in Activiteitenbesluit** van:
 - Besluit LPG-tankstations;
 - Besluit hefschroefvliegtuigen ziekenhuizen;
 - Regeling op-, overslag en distributie benzine milieubeheer;
 - Het normatieve deel van de Nederlandse emissierichtlijn lucht (NeR).
 - Let op **emissie-eisen** in:
 - Afdeling 2.3a (lucht). NB: let op bijlage 12a bij Activiteitenregeling;
 - Paragraaf 3.2.1 (stookinstallaties niet zijnde grote stookinstallaties);
 - Afdeling 5.1 (grote stookinstallaties).
 - Veel aandacht voor **70 mg/m³ NO_x-emissienorm** voor (bestaande) middelgrote stookinstallaties.
 - Subsidieregelingen beschikbaar.
 - Eisen aan **zeer zorgwekkende stoffen** (zsz).

2. Actualiteiten Nederlandse regelgeving

- **Wet natuurbescherming**
 - Juni 2014 wetsvoorstel bij Tweede Kamer ingediend.
 - Inwerkingtreding 2015?

- **Programmatische Aanpak Stikstof (PAS)**
 - Doel:
 - **Verlaging stikstofbelasting** op Natura 2000-gebieden;
 - Bieden van **ontwikkelingsruimte**.
 - Veel **vragen** nog:
 - Komt er voldoende ontwikkelingsruimte;
 - Wie komt er in aanmerking voor ontwikkelingsruimte;
 - Is de systematiek van de PAS in lijn met het Europese recht (A2-uitspraak);
 - Wanneer wordt de PAS ingevoerd.
 - Inhoud PAS ook nog niet helemaal bekend.
 - Stemming in Eerste Kamer voor wetsvoorstel grondslag PAS op 23 september 2014 uitgesteld.

3. Actualiteiten jurisprudentie: de (voorbereidings)procedure

Uitspraken zijn geselecteerd uit de bespreking van Valérie van 't Lam in BR 2014/62, 'Enkele recente ontwikkelingen in milieurechtelijke jurisprudentie' (ook te vinden op stibbeblog.nl) aangevuld met actualiteit

- **Het belanghebbende begrip: nog steeds is onder meer het zichtcriterium relevant**
 - Zichtcriterium
 - Zichtcriterium moet van voldoende betekenis zijn om daardoor direct in het belang te worden geraakt
Voorbeeld: ABRvS 3 juli 2013, ECLI:NL:RVS:2013:174. Interessant is dat de Afdeling daarbij mede in aanmerking neemt dat uit het milieueffectrapport volgt dat het windturbinepark door meteorologische omstandigheden vanaf de kust een beperkt deel van de tijd zichtbaar zal zijn.

3. Actualiteiten jurisprudentie: de (voorbereidings)procedure

- **Onderdelenfuk: wordt niet anders uitgelegd bij 'onlosmakelijke samenhang'**
 - De onderdelenfuk wordt niet anders uitgelegd als het gaat om activiteiten die onlosmakelijk met elkaar samenhangen (ABRvS 28 augustus 2013, ECLI:NL:RVS:2013:949).
 - NB: Omgevingswet geen onlosmakelijke samenhang.

- **Beroepstermijn: op tenminste één niet-elektronische wijze kennis geven van het besluit**
 - De beroepstermijn vangt niet aan als het bevoegd gezag niet op tenminste één niet-elektronische wijze kennis heeft gegeven van het besluit (ABRvS 31 juli 2013, ECLI:NL:RVS:2013:539).

3. Actualiteiten jurisprudentie: de (voorbereidings)procedure

- **Gevolgen in beroep verwijzen naar zienswijzen: niet kennelijk ongegrond**
In beroep louter verwijzen naar de zienswijzen: beroep mag niet louter kennelijk ongegrond worden verklaard op grond van artikel 8:54 Awb. De indiener moet bij brief worden uitgenodigd om binnen een nadere termijn van vier weken (of ingeval de Chw van toepassing is: twee weken) alsnog schriftelijk toe te lichten waarom de reactie van het bestuursorgaan dan wel de rechtbank of voorzieningenrechter onjuist is. NB: Dit geldt niet als 1 grond wel is voorzien van een toelichting (ABRvS 6 november 2013, ECLI:NL:RVS:2013:1794).
- **Duur procedure: redelijke termijn bedraagt twee jaar**
De redelijke termijn die als uitgangspunt geldt voor de afdoening van bestuursrechtelijke geschillen in totaal vier jaar bedraagt; voor de bezwaar- en beroepsfase tezamen 2 jaar en voor het hoger beroep ook twee 2 jaar. Gezamenlijk dus 4 jaar. Wordt deze termijn overschreden dan moet de overheid € 500 aan immateriële schadevergoeding betalen voor ieder half jaar overschrijding (ABRvS 29 januari 2014, ECLI:NL:RVS:2014:188). *(blog Aaldert ten Veen op stibbeblog.nl en noot Tom Barkhuysen AB 2014/115)*
- **Na vernietiging: nog steeds vaste jurisprudentie dat het aan het bevoegd gezag is of mag worden teruggevallen op eerdere procedure**
Voorbeeld: ABRvS 31 juli 2013, ECLI:NL:RVS:2013:526.

4. Actualiteiten jurisprudentie: de omgevingsvergunning voor milieu

- **Wetswijziging: grondslag aanvraag mag worden verlaten bij actualisatie 2.31a Wabo**
 - Vooralsnog geen jurisprudentie.
 - NB: dit geldt niet voor andere dan in 2.31a Wabo genoemde gevallen (zoals revisie- of veranderingsvergunning).

- **Voortaan zijn BBT-conclusies bepalend (5.4 Bor en 9.2 Mor) i.p.v. BREF-documenten**
 - Vooralsnog geen jurisprudentie...

- **Alleen aan BBT voldoen is niet altijd voldoende**
 - Voorbeeld: ABRvS 26 juni 2013, ECLI:NL:RVS:2013:18

- **Eerder gestelde grenswaarden niet zonder meer BBT (Tata Steel) + split-view van belang en par. 5.1 Activiteitenbesluit (dat in 2016 in werking treedt)**
 - ABRvS 13 augustus 2014, ECLI:NL:RVS:2014:3009 (*blog Anna Collignon op stibbeblog.nl*)

4. Actualiteiten jurisprudentie: de omgevingsvergunning voor milieu

- **Crosswedstrijden terecht uitgezonderd van representatieve bedrijfssituatie**
 - ABRvS 13 augustus 2014, ECLI:NL:RVS:2014:3038

- **Verkeer- en parkeerhinder:** geen milieubelang (meer): geen reden voor weigering of om voorschriften aan vergunning te verbinden.
 - Voorbeeld: ABRvS 5 juni 2013, ECLI:NL:RVS:2013:CA2095 (*noot Valérie van 't Lam AB 2013/228, noot Anna Collignon M en R 2013/114*)

- **Voor bestrijding van dierziekten is bij vergunningverlening ruimte voor een aanvullende toets**
 - ABRvS 30 juli 2014, ECLI:NL:RVS:2014:2890

4. Actualiteiten jurisprudentie: de omgevingsvergunning voor milieu

- **De IPPC-richtlijn is niet op juiste wijze omgezet in de NL wetgeving nu de coördinatieverplichting van de Waterwet zich beperkt tot de activiteit lozen**
 - ABRvS 11 juni 2014, ECLI:NL:RVS:2014:2120 (*blog Anna Collignon en Pieter Swagemakers op stibbeblog.nl*)
- **Geen overtreding Waterwet nu het storten van grote stenen in zee niet is aan te merken als zich ontdoen van afvalstoffen**
 - ABRvS 11 juni 2014, ECLI:NL:RVS:2014:2089
- **Afval: uitzondering ten aanzien van het begrip afvalstof vanwege het retourneren van de stof die niet voldoet aan de verwachtingen (non-conform).**
 - HvJ EU 12 december 2013, C-241/12 en C-242/12, ECLI:NL:XX:2013:283
 - ABRvS 2 april 2014, ECLI:NL:RVS:2014:1157.

4. Actualiteiten jurisprudentie: de omgevingsvergunning voor milieu

- **Veranderingen van een bedrijf (inrichting)**
 - OBM
 - Milieuneutrale verandering
 - > Aan deze vergunning mogen volgens de ABRvS voorschriften worden verbonden. Uit wetsgeschiedenis leek dat niet zo duidelijk te volgen: ABRvS 12 februari 2014, ECLI:NL:RVS:2014:388. (*blog Valérie van 't Lam op stibbeblog.nl en noot nieuwsbrief StaB 2014-2*)

- **Het doen van een melding voor een wijziging van het bedrijf dat onder het activiteitenbesluit valt, is niet voldoende als inrichting voor het overige vergunningplichtig is**
 - ABRvS 30 juli 2014, ECLI:NL:RVS:2014:2823

5. Actualiteiten jurisprudentie: bestuursrechtelijke handhaving

- **Handhaving zorgplicht: alleen bij onmiskenbare strijd zorgplicht**
 - Bestuursrechtelijke handhavingsmaatregelen vanwege overtreding zorgplicht Activiteitenbesluit (artikel 2.1 lid 1 van het Activiteitenbesluit): mogen uitsluitend worden getroffen wanneer het handelen of nalaten van de drijver van de inrichting onmiskenbaar in strijd is met de zorgplicht. ABRvS 13 november 2013, ECLI:NL:RVS:2013:1896.

- **Intrekken omgevingsvergunning kan ook gedeeltelijk**
 - Een omgevingsvergunning voor milieu kan ook gedeeltelijk worden ingetrokken als een deel van de vergunde activiteiten niet is verricht. ABRvS 24 december 2013, ECLI:NL:RVS:2013:2610. (*noot Valérie van 't Lam nieuwsbrief StaB 2014-1 en op stibbeblog.nl*)

- **Voor bekendmaken last onder bestuursdwang macht niet relevant**
 - In praktijk wordt veelal de verkeerde vraag gesteld: of de last mag worden opgelegd aan degene die het in zijn macht heeft de overtreding te beëindigen. ABRvS 24 juli 2013, ECLI:NL:RVS:2013:489.

- **Last onder dwangsom verbeurd als gehele tijdseenheid is verstreken**
 - Pas als de gehele tijdseenheid is verstreken de dwangsom is verbeurd. ABRvS 6 november 2013, ECLI:NL:RVS:2013:1829.

5. Actualiteiten jurisprudentie: bestuursrechtelijke handhaving

- **Voor omschrijving van de last (onder dwangsom) mag worden verwezen naar Activiteitenbesluit**
 - Bevoegd gezag ter zake ook mag verwijzen naar de overtreden geluidnormen van het Activiteitenbesluit (in casu artikel 2.17). ABRvS 27 november 2013, ECLI:NL:RVS:2013:2150
- **Niet zo spoedig mogelijk op schrift stellen toepassing spoedeisende bestuursdwang leidt niet tot onrechtmatigheid, leidt er ic wel toe dat volgens Afdeling kosten bestuursdwang niet mochten worden verhaald**
 - ABRvS 13 augustus, ECLI:NL:RVS:2014:3034
- **De Afdeling acht gedoogbeleid in het kader van concreet zicht op legalisatie niet onredelijk**
 - ABRvS 11 december 2013, ECLI:NL:RVS:2013:2314
- **Overtreder 6-11 Wbb is ook degene aan wie de handelingen kunnen worden toegerekend**
 - ABRvS 6 augustus 2014, ECLI:NL:RVS:2014:2978
- **Bluswerkzaamheden kunnen aan curator worden toegerekend**
 - ABRvS 23 juli 2014, ECLI:NL:RVS:2014:2728

5. Actualiteiten jurisprudentie: bestuursrechtelijke handhaving

- **Een invorderingsbeschikking is geen stuitingshandeling**
 - ABRvS 24 december 2013, ECLI:NL:RVS:2013:2626
- **Het uitstellen van het nemen van een invorderingsbeschikking is geen uitstel van betaling in de zin van artikel 4:94 Awb**
 - ABRvS 19 juni 2013, ECLI:NL:RVS:2013:CA3682

6. Afronding

- Vragen

www.stibbe.com

Amsterdam

Stibbetoren
Strawinskylaan 2001
1077 ZZ Amsterdam
The Netherlands
T +31 20 546 06 06
F +31 20 546 01 23
info@stibbe.nl

Brussels

Central Plaza
Loksumstraat 25
BE-1000 Brussels
Belgium
T +32 2 533 52 11
F +32 2 533 52 12
info@stibbe.be

Luxembourg

Rue Jean Monnet 6
2180 Luxembourg
Grand Duchy of
Luxembourg
T +352 26 61 81
F +352 26 61 82
info@stibbe.lu

Dubai

Dubai International Financial
Centre
Gate Village 10
Level 3 Unit 12
P.O. Box 506912
Dubai UAE
T +971 4 401 92 45
F +971 4 401 99 91

Hong Kong

Hutchison House
10/F, Suite 1008-1009
10 Harcourt Road
Central
Hong Kong
T +852 2537 0931
F +852 2537 0939

London

Exchange House
Primrose Street
London EC2A 2ST
United Kingdom
T +44 20 74 66 63 00
F +44 20 74 66 63 11

New York

489 Fifth Avenue, 32nd floor
New York, NY 10017
USA
T +1 212 972 40 00
F +1 212 972 49 29